VÖG VOLAPÜKA.

‚Daniil Morozov’: redakan
ä vicifal,
‚shido2308@yahoo.com’,
‚Ekaterinburg’, ‚Rossija’ / Rusän.

Jäfidot soga bevünetik Volapüka.

YELOD 35[id]. NÜM: 8. 2025 GUSTUL. PADS: 61 jü 68.

O Volapükaflens valöpo!

Mekavapüks nutimo no jinons labön fütüri glorik. Te paset glorik duton lü ans. Mekavapüks vönädikün ye labons jenotemi liegöfik, vödemis e dunanis sevädikis, kludo labons binädis anik kuliva livätik. Sekü atos okanons-la vedön med ad balön menis fomü net libik su planet pukolunöl. Dinastad ebo at pabepenon in lekoned tiädü „Lebit: ‚R’” fa hiel Igor Aretano (at binon magälanem). Ma buk at sperant ovedon-la pük calöfik tata nämädikün su mard (mardans ü mardamens igo oskanons, ven talan seimik ma kösöm okik onemon mardapüki me vöd: ‚Esperanto’).

Ma lekoned pemäniotöl mebamals ele Zamenhof, süts stimü sperantans famik penemöls, igo tems ko pöträts ela ‚Majstro’ (sevabo „mastal”: titul sperantik stimöl datikana püka et) pro lekredans lejona: ‚homaranismo’ < binons su mard. Tikamagots e dials tumyela degzülid pö atos ye evotikons: valemapük vedon med foginikama bevü mens, e cifef glüga di ‚homaranismo’ desinon sasenitramis. Somikos bo neplitonöv eli ‚Zamenhof’, ab datuvans neföro sevons fäti jafotas oksik.

Ma lautots sperantana votik: ‚Harry Harrison’, pük di ‚Zamenhof’ i pogebon-la bevü stels ün fütür fagik. Nutimo levalaspadaflitans ye buükons kosädamedömi votik. Ab kin sevon-li fütüri?

Vipöl oles ed olsikanes gudikünosi valik
redakan:

BÄTABOK[1].

Fa ‚Frank Roger', tiäd rigik: ‚De lokdoos',
ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps'.

Jiel Sonja älüvokädof ome dese kvisinöp: „Visitans no pevüdöls!" ‚Anton' äspidom usio äpreparölo ad badikos. Äzilogom in kvisinöp, tän älüodükom logis okik äl jimatan oka. Jiatan äjonof lü glun – pato lü gul semik.

„Ag!", äsagom. „Nu suemob osi." Kleiliko furmids itüvons bosi, kel äsüükon nitedäli onas; fidädaretis ba, u nulüdotastokis. Äloegom mufön isio e mo kedi lunik furmidas: flum telik jafäbilas grulöl.

„Mutobs taedön onis", äsagom ön spel, das jiel Sonja ölofof tuvedi.

Äjonof lü nimils, äsva no nog isuemom-la, dö kis äspikof.

„Ramenolöd furmida≠bätaboki!", äsagof. „Somikosi getoy in leselidöp. Binos mod vobedikün ad nelabikön minimilemi at."

„Furmida≠bätabok…", ädönuom. „Tonos äsä sasenakäfäd klänabadöfik."

„Voiko atos binon. Ab too nu remolöd bali somas. Plü büikumo obinon is, plü büikumo onelabikobs minimilis legagik at."

Hiel Anton äramenom yäki oka ed äspidom äl leselidöp. Pos düpafoldil bal ya ägeikom ko yeg pevipöl.

„Sevol-li, lio geboy oni?" äsäkom.

Jiel Sonja äsiof kapo ed äramenof bätaboki se päk. „Balugos", äsagof. „Maifükoy hogilis." Änüpedof kläpilis anik, sodas maifods ädavedons in bok. „E täno pladoy boki seimio sui veg furmidas." Äbiegädof ed äpladof boki ebo sui poodked furmidas.

„E täno-li?" äsäkom.

„Ret jenon ito", äsagof. „In bok binon stöf kleböfik, benosmel kela tirädon furmidis. Kripons ini bok, ed us bleibons klebön. Stöf at zu binon venenöfik. Furmids no kanons sufidön ta bät boka e golons lü dead oksik."

„Kio dredabik!", äsagom me lejek simulik. „Binos pöpisasen[2] jenöfik."

Jiel Sonja älusmilof. „Klülo binos somik, ab furmids ga sio binons te minims. Plü vifikumo nelabikobs onis, plü gudikum obinos."

„Kisi fovo mutobs dunön-li?" äsäkom.

„Semikna luxamön osi. Prinsipo no dulos lunüpo, jüs bätabok oledunon vobedi oka. Muamo mö dels anik."

[1] bätabok – bait box, Köderdose; (ta furmids).
[2] pöpisasen – genocide, Völkermord.

„Süperö!”, äsagom. „Oküpälob ad atos. Jüs pöpisasen poledunon.”

„Fredob ya ad getön nunodi olik”, äsagof grinölo.

***

Ün dels sököl hiel Anton äküpedom moduna⸗jenädi[3]. Bätabok jenöfiko äjinon ibinön mu pato vobedik. Ün del telid äkanoy nog logon balatikis furmidis nemödik, e pos dels anik visitans no pevüdöls ämoons löliko.

„Leadolöd seatön bätaboki nog dü timil,” jiel Sonja äsagof, „demü jenet, das in näst iposblibölans desinons nüdrani telid ini kvisinöp obsik.” Ye furmid nonik fovo änüstepon ini dom.

Ven jiel Sonja älüvokof ome tü del balidfovöl, äcedom, das visitans no pevüdöls dönu piküpons, ba näsäks votik, ba raänids.

„Logolöd se fenät!” äsagof. „Jinos, das tänad binon pödo in gad.”

Älogom se fenät, ab bimüls geilik ätupons logami. Alo äküpom bosi, kel äkanon-la binön tänad.

„Kisi cedol-li?” jiel Sonja äsäkof. „Yunans eregulons-li us tänadi oksik, nes begön däli ön spel, das no oküpobs osi? Mögo oposbinükons moükabotis, ed ogebons gadi obsik asä prifeti.”

„Oluxamob osi”, äsagom. „If jenöfiko tänadölans dabinons, oflagob onis flenöfiko ab drano ad nepubön”, äsagom. „Sunädo ogekömob.”

Ägolom ini gad ebo usio, kö äniludom tänadi. Äseifom, ven jenöfiko älogom tänadi, pated kela äjinon nesevädik pö om. „Nenjem kion yunanas at! Cedons vo, das dalons künön dö val”, ätikom. Dü pülatimil älogom ed ädalilom küpälo, ab äküpom lifamalis nonik. Va ek äkomon-li in tänad?

„He!” ävokädom laodiko. „Ek is binon-li?” – – Gespik nonik.

„Is no kanols regulön tänadi olsik nen däl”, äsagom. „Dalob-li flagön flenöfiko lüvi oles? Gad obsik no binon tänadöp.”

Äblebos stilik in tänad. Mögi te bali nog älabom, efe ad logön ini tänad. Älelogom tänado de flans valik ed äküpon flano bosi slitodasümik. Ämai⸗fükom ati, ed äblegükom oki föfio ad kanön logön ini tänad. Nek älogädon. Leigo päkem, slipasaks u dins votik seimik no äbinons dabiniks. In lut nino smel bisarik, dranädik äbinon, keli no äkanom fümetön, e glun änidon in solalit, kel nu änükömon ini tänad.

Äblegükom oki ninio nog boso ad logön gudikumo, nu ye no plu äleiga⸗vetom ed äfalom tenio sui glun. Ästeifülom ad lö⸗lumufön, ab no äplöpos. Ävilom pedön löpio oki, nams oka äbleibons ye klebön len glun. „Kis atos binon-li?”, äsäkom ninälo oke. Glun lölik äjinon pitegön me stöf kleböfik,

---

[3] moduna⸗jenäd – clearance process, Räumungsvorgang.

kel ädakipon omi me gleip fimik. Vifiko äsuemom, das nemögiko ökanom soeliko skeapön se tänad.

„Atos binon träp”, ätikom, „ed äreafob ini on. Ävilom lävokön yufi, ab äkanom levedükön toni nonik. Vögatans omik no plu äjäfidons.

Äklemom steifülis nensekik oka ad löädön e vokön. Muskuls omik no äjäfidons leigoäsä vög oma. „Is fimob”, ätikob. „Smel dranädik at mögiko binon vap venenik, kel lemükon muskulis e dämükon spikamafägi.”

Piano tikäl omik ämoikon. „Finos”, ädasevom. „Is otuvoy obi pas, ven ya obinos tu latik. E sökölan, kel okömon ini tänad, osufon mifäti leigik. Tänad at, kel voiko binon bäta⸗tänad, pepladon is fa bos ud ek, kel vilon ne⸗labikön obis; kel lecedon obis minimilemi, visitanis no pevüdölis. E tänad at vobedon go fümo.”

Täno val äblägikon.

Sufädiko tänad ästebedon lotani nulälik sököl. ■

LIFANUNODS TIDANAS VOLAPÜKA.

Hiel Josef Schmidjörg.

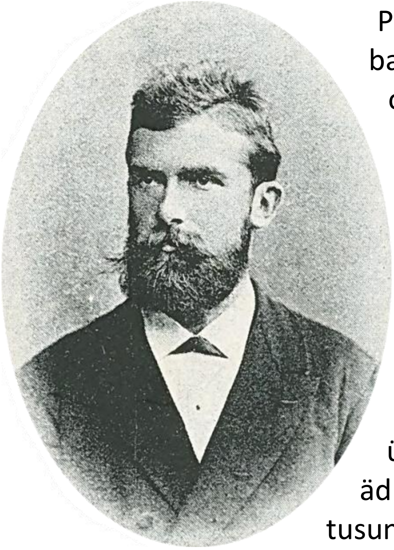

Pämotob ün yel: 1850, tü mäzula del balid, in domil smalik: labot pülik palas obik. Domil at topon len ‚Donau’ sus leflumed ön fagot hola lafik de ‚Linz’: cifazif läna: Löpa⸗Lösterän. Top pa⸗nemon ‚San Margarethen’ e binon dil ela ‚Linz’. Ifi spad in löd äbinon smalik, too leflumed, gad, fot e bä⸗läts nilädik, kels züons domili, äge⸗vons spadi saidik obe e pleda⸗kompenanes obik noe ün hitüp, abi ün nifüp. Is äfelifädob cilüpi so läbiki äd ad drined svidik sümöli, das deadam tusunik fata obik (älabob te lifayelis 6) leno istäpodon memoti kleilik in lan oba. Ävisitob dü yels mäl löpajuli pädänik in ‚Linz’, kladis fol tatagümnada ed änügolob, labölo lifayelis 17 ini tidanaseminar. Pos yels fol ämotevob usao ad plagön ön cal

sublimik tidana. Ädagetob cäli ad donatidan in vilag: ‚Feldkirchen’,
ön fagot te holas fol de lom obik. Äbinob läbik ad desumön sekü cäl
obik dili kudadinas mote obik, jikel äkomipof ai ta ditrets. Ab log
obik, kel ikösömikon ad loegön aldeliko beiflumön flumedi gretik:
‚Donau’, änelabon vemo selogami at, e do ätevob suvo lü at, pätirä⸗
dob nämädiko ge lü at e lü lom obik. Pos yelafoldils kil ädasumob
cäli leigik in lomazif obik. Is äprimob ad labön neodis, kels no äbai⸗
ädons ko lemesed obik. Äduinob kludo xami, kel äzesüdon ad getön
cali gudikum. Ye vaniko! Äbesäkob faviko julacämi läna demü kod
refuda obe. Ägespikoy obe, das äbinob-la nog tu yunik e das älabob-
la yelis calama tu nemödikis. Äsludob ad setevön, lüvön lomazifi
obik e sukön läbi lönik in Dona⸗Lösterän nilädik. Ädasumob cäli ad ti⸗
dan in ‚Breitensee’ nilü leyans vesüdik di ‚Wien’ ün mäzul yela: 1874.
Is äplagob ma cal dü yels tel e lafik. Ägebob delis livüpa ad tevön lü
cifazif nog löliko nesevädik pö ob, u da züamöps magifik ela ‚Wien’.
Ettimo in ‚Wien’ äbinon stitod süpero päguveröl fa dokan: ‚Dittes’,
hikel sevädom as himen benodistik bevü dugälavans in vol lölik. Sti⸗
tod at panemon: ‚Wiener Lehrer-Pädagogium’ (stitod dugälavik di
‚Wien’ pro tidans). In stitod at tidans äkanons läfulükön nolis oksik.
Äsenälob vipi vemo gretiki ad övisitön stitodi at; ab demü vegam de
vobaplad obik töbidam äbinon-la tu vemik. Älisitob cali in ‚Wien’ ed
at pegevon obe in stük degid, kö jünu nog blibob. Ävisitob täno dü
yels kil stitodi pemäniotöl. Ün yel: 1880 ämalädikob sekü luega⸗
flamat e tio ilabob-la fäti ot, äs Volapükaflen: ‚Ivan Cholin’, tusuniko
ideadöl. Fagü ‚Wien’ in lalpalän jönik Löpa⸗Lösteräna äsaunikob pos
muls anik. Ün yel sököl ämatikob ed älifob demädü calajäfs e demä⸗
dü famül obik. Ün del semik primü tobul yela: 1884 < flen obik, nu
ya edeadöl, äjonon obe notedi in gased di ‚Wien’, me kel söl: dokan:
‚Obhlidal M.’ inotedom primi tidama Volapükik in gümnad di ‚Meid-
ling’. Flen ed ob ililobs jü ettim nosi dö Volapük, do Vpaklub ya äda⸗
binon sis yels tel in ‚Meidling’, tö fagot hola bal de obs. Äpromobs
ode ad övisitön tidodemi at, do älabobs mikonfidi ta din at. Spikäds
söla: ‚Obhlidal’ < äbinons so tirädabiks e nitediks, das tep, rein e ni⸗

fam no ädejeikons obis ad begolön vegi usio. Ya ünü düps anik äsüadikob, das säkäd püka valemik pituvedon medü Vp. Kludo ästudob ziliküno Vpi, ibä Vp. älabon ettimo stadi nog vemo badiki in ‚Wien’ e dokan: ‚Obhlidal’ äneodom stüti, nemuiko kevobani lanälik, ed ob ävedob soman.

Ün yel: 1885, tü yulul 15, ägetob diplomi as Volapüki⸗hitidan de söl: ‚J. M. Schleyer’, ed ün fluküp yela ot äprimob ad tidön Volapüki. Äplakob suno otosi, kelosi Volapükans balid iplakons tio valöpo. Ab smil e kofs no ädejeikons obi, too ästigädons obi ad vobön ziliküno gönü Vp.; ibä äsvo cil smalik äneodon yufi. Ün yel: 1887, tü yunul 2, ägetob diplomi as hitidal (nüm: 50) ed ün yel: 1888, tü novul 15, ägetob sekü vobod diplomi as hiprofäsoran Vpa de Vpaklub Fransänik di ‚Paris’ (sevabo de leklub Fransänik pro propagid Vpa). Vilob seilön dö spikäds e tidüps obiks gönü Vp., ibä ats pebepenons in gaseds fa ‚Schleyer’ e ‚Obhlidal’. Edunob ko löf gretik kol din at nemödikosi, kelosi ekanob dunön pro pak Vpa medü näms pülik ed oblebob laidio züpan fiedik tikamagota at menis läbüköla. God galedonös, God jelonös Volapüki e mödükumonös züpanis ota!

1889.

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

KAPIT ZÜLID (DIL: 4).

Flen obsik: siör: ‚Henry’< e lädül istopons pö veg ed äbleibons stanön, äjäfälölo lölöfiko ko spikot onsik, ven süpiko iküpob, das no äbinob lükan teik bespikota onsik. Räg grünik veböl pö lut iküpälükon obi, e loged nog bal usio ijonon obe, das pä⸗polon me staf fa man, hikel ämufom love glun globodik. Atan äbinom ‚Stapleton’ labü pabifana⸗filät okik. Äbinom mödo nilikum lä pär, kas äbinob, e jiniko ämufom äl ons. Tü timül ebo ot siör: ‚Henry’ < süpiko ätirädom lädüli: ‚Stapleton’ < leni ok. Brad omik äzügleipon ofi, ab äjinos lü ob, das äkipedof fagoti anik vü ons, deflekölo logodi okik. Kap omik äbiegädon lü ofik, ed ätenükof nami bal, äsif ön protest. Tü timül fovik äloegob

jutedön de od e gülogön spidöfiko onis. ‚Stapleton' äbi⸗nom kodan ropa. Ärönom sovadiko äl ons, filät tati⸗kälik omik ämu⸗fülon pödü om. Älejästom ed äbu⸗nom tio danüdölo ön fäkäd lo lelöfans. No äkanob fomälön utosi, ke⸗losi süfül at äsiämon, ab äjinos lü ob, das ‚Stapleton' äku⸗sadom siöri: ‚Henry', hikel älofädom plänis, kels äcenons ad ai skanikums, du votan ädeimom onis. Lädül ästanof ön seil pleidälik. Fino ‚Stapleton' äflekom oki ed ävinegom söri okik büdaniko, jikel, pos loged nefümälik lü siör: ‚Henry',

ämogolof dugädü blod okik. Jästs zunik nativestigana äjonülons, das lädül i äkodof neplidi omik. Hibaonül ästanom ünü minut ze bal, äsölogölo onis, e pas täno ägespatom nevifiko ve veg, me kel ikömom, ko kap okik pidonioflegöl: mag legik glumäla.

No äkanob-la fomälön, kisi atos valik äsiämon, ab dibäliko äjemob demü utos, das äbelükob süfüli so nätimiki ön nesev flena obik. Klu ädorönob de lubel ed äkoskömob hibaonüli dono. Logod omik iredikon dub vut e logabobs omik päfronükons, äsä pö utan, kel pedäsperükon e no sevon, kelosi söton dunön.

„Glidö! o ‚Watson'! Kiöpao ekomikol-li?" äsagom. „No üfo desinol-li ad sagön, das äsögolol obi to valikos?"

Äkleilükob valikosi ome: vio icedob dini nedunoviki ad blibükön omi soaliko, vio isökob omi, e vio iküpedob vali ijenöl. Dü timil älülulogom obi me logs zunik, ab notodäl obik ätakedükon vuti omik, e fino äsplodülom me smil, do lügik.

„Äcedoy-la zänodi präriya at topi saido sefiki pro man ad binön privatik," äsagom, „ab, diabö! länäd⸗anef lölik[1] jinon plödön ad logön plütotami[2] obik, e plütotami mu nenplöpiki! Pladi kinik elabülol-li?"

„Ästanob su lubel et."

„Ga pö bakun kilid, vo-li? Ab blod ofik eföfikom ad staol. Äloegol-li komikön omi lo obs?"

„Si! äloegob."

„Föro älüjinom-li lü ol äsä lienetan — blod ofik at?"

„No kanob lesagön, das äbitom äs soman föro."

„Künob ad sagön otosi. Ai älecedob omi saido tikäliki jüi adel, ab kredolös obi! das ud om, ud ob sötom binön in mütayäk. Lio stad obik binonöv-li neplitik? Älifädol nilü ob dü vigs anik, o ‚Watson'! Sagolös obe stedäliko, sunädö! Bos komädon-li, kelos neletonöv obe ad vedön himatan gudik pro vom, jikeli lelöfob?" *Fövot ponotükon…*

---

[1] Länädanef lölik = ‚the whole country-side'.
[2] Plütotam = ‚wooing'.